

Recenzja w postępowaniu na stopień doktora habilitowanego dr Karola Garwolińskiego

w dziedzinie sztuk muzycznych, dyscyplinie artystycznej: instrumentalistyka

Prof. dr hab. Joanna Domańska
Dziedzina: sztuki muzyczne
Dyscyplina: instrumentalistyka

Katowice, 16.03.2026

Zleceniodawca opinii

Akademia Muzyczna im. St. Moniuszki w Gdańsku, Przewodniczący Rady Dyscypliny Artystycznej – prof. dr hab. Przemysław Stanisławski - pismo z dnia 26 stycznia 2026 r. Zlecenie podjęte w związku z uchwałą Rady Dyscypliny Artystycznej Akademii Muzycznej im. St. Moniuszki w Gdańsku, na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (art.221 ust.5 w zw. z art.178 ust.1 pkt.2) powołującą komisję do przeprowadzenia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego Panu drowi Karolowi Garwolińskiemu

Do pisma, informującego o powierzeniu mi przez Radę Dyscypliny Artystycznej roli recenzenta osiągnąć Pana dr Karola Garwolińskiego w postępowaniu habilitacyjnym, została dołączona w formie elektronicznej dokumentacja oraz dzieło artystyczne.

Podstawowe dane o Habilitancie

Pan dr Karol Garwoliński ukończył studia w roku 2005 w Akademii Muzycznej im. St. Moniuszki w Gdańsku w klasie fortepianu prof. dr hab. Bogdana Czapiewskiego otrzymując dyplom z wyróżnieniem. Po ukończeniu studiów pracował jako nauczyciel fortepianu w PSM I st. w Wejherowie (2005-2006) i PSM I st. w Kraśniku (2006-2010). Od roku 2010 do dnia dzisiejszego pracuje w OSM I i II st. w Lublinie. W latach 2011-2023 współprowadził klasę fortepianu prof. Bogdana Czapiewskiego w Akademii Muzycznej w Gdańsku.

Od roku 2009 jest zatrudniony na Uniwersytecie Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie - od 2016 pracuje tam na stanowisku adiunkta.

Stopień doktora sztuki został mu nadany uchwałą Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Gdańsku, z dnia 17 października 2016 r. na podstawie rozprawy doktorskiej: „Ewolucja harmoniki w twórczości Fryderyka Chopina oraz jej znaczenie dla ekspresji na przykładzie wybranych polonezów”.

W 2016 dr Karol Garwoliński uzyskał również stopień nauczyciela dyplomowanego.

Jest członkiem Rady Naukowej Instytutu Muzyki UMCS w Lublinie; od roku 2024 członkiem komisji nostryfikacyjnej. Wielokrotnie był członkiem zespołu przygotowującego raporty samooceny dla Państwowej Komisji Akredytacyjnej. Od roku 2024 pełni również funkcję wydziałowego koordynatora programu Erasmus.

Ocena dzieła artystycznego

Jako dzieło artystyczne w postępowaniu habilitacyjnym w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce Habilitant przedstawił pięć płyt CD zawierających nagrania utworów na fortepian solo Zygmunta Stojowskiego oraz utworów kameralnych Raula Koczalskiego i Andrzeja Cwojdzńskiego. Płyty zostały wydane przez wydawnictwo Acte Préalable.

Najwcześniejszą chronologicznie jest płyta z utworami Andrzeja Cwojdzńskiego wydana w 2018 roku (AP 0439). Nagrań dokonano w różnych lokalizacjach i na różnych fortepianach: *12 Miniatur na skrzypce i fortepian* op.15 oraz *Małe muzyczne opowiadania* op. 56 zostały nagrane w Sali Kameralnej Instytutu Muzyki UMCS (2015, fortepian Yamaha), *Barkarola* op. 99 – w Sali Koncertowej OSM I i II st. w Lublinie (2016, fortepian Petrof), *4 Polskie Tańce* op. 29 – w Sali Koncertowej Filharmonii Lubelskiej (2017, fortepian Steinway). Najmocniejszymi punktami całości są dwa cykle utworów na skrzypce i fortepian. Te urocze miniatury pozwoliły artystom zaprezentować szeroką skalę zmiennych nastrojów – wykonania są skonstrastowane wyrazowo, pełne energii, przestrzenne.

Płyty z dziełami kameralnymi Raula Koczalskiego zostały nagrane w Sali Koncertowej Filharmonii Lubelskiej: vol.2 - w 2020 (AP 0476), vol.3 – w 2021 roku (AP 0510).

Płyta zawierająca Tria fortepianowe ukazuje bardzo dobrą współpracę między wykonawcami – tworzą niewątpliwie zgrany zespół. W przeciwieństwie do utworów Cwojdzńskiego przeznaczonych na ten sam skład, tutaj proporcje pomiędzy partiami instrumentów pozwalają na czytelne dialogowanie. W *Piano Trio* nr 1 zwraca uwagę roztańczona II część, rozwijająca się długimi liniami melodia w części Lento oraz świetnie uchwycone odmienne charaktery tańców tworzących poszczególne wariacje finału. W *Piano Trio* nr 2 szczególnie zwraca uwagę wariacja nr5 z trzeciej części, gdzie fortepian pięknie opłata solową partię wiolonczeli oraz konstrukcja końcowej wariacji nr 6, w której wykonawcy stworzyli wielki łuk dynamiczny. Interpretacja *Piano Trio* nr 3 była mniej interesująca: pierwsze dwie części niewiele różniły się charakterem – dopiero w ostatniej części Allegro appassionato pojawiły się kontrasty dynamiczne i wyrazowe.

Płyta z utworami na wiolonczelę i fortepian zawiera dwie *Sonaty* oraz *Suite romanesque* op.98. W *Sonacie wiolonczelowej b-moll* op.80 zwraca uwagę doskonale ujęta w formie I część Allegro maestoso, piękna brzmieniowo część druga Adagio – szczególnie fragmenty *un poco piu animato* z figuracyjną partią fortepianu. Również w trzech częściach Suity partia fortepianu giętko podąża za partią wiolonczeli. Artyści tworzą piękny klimat we wstępnym Adagio i w Epilogu granym rzeczywiście *con gran sentimento*.

Sonata wiolonczelowa A-dur op.90 ze zrekonstruowaną przez Artura Cimirro partią fortepianu obnażyła niestety miałość tej rekonstrukcji. Mimo starań obojga artystów utwór odbiega w tej postaci poziomem od pozostałych kompozycji.

Nagrania utworów Zygmunta Stojowskiego zostały dokonane w 2022 (vol.1 - Sala Koncertowa OSM I i II st. w Lublinie, AP 0541) i w 2024 roku (vol.2 - brak informacji o miejscu nagrania, AP 0583).

Utwory wchodzące w skład poszczególnych opusów to miniatury o charakterze lirycznym lub tanecznym – w zasadzie, oprócz dwóch *Caprices-Etudes* op.2 i Kozaka fantastycznego z *Dances Humoresques* op.12 nie ma tutaj utworów wirtuozowskich. Elementy wirtuozowskie pojawiają się jednak wielokrotnie we wplatanych w tok narracji muzycznej fragmentach kadencyjnych. Utwory skomponowane są w stylu typowym dla pianistyki XIX-wiecznej - chciałoby się rzec, że jest to muzyka „salonowa”. Większość miniatur jest małych rozmiarów.

Do najbardziej wymagających pod względem wykonawczym należą *Danses Humoresques* op.12. Jak we wszystkich utworach tanecznych potrzebna jest tu szczególna giętkość agogiczna. Natomiast aby wydobyć zamierzony przez kompozytora dowcipny, żartobliwy charakter potrzebna jest duża wyobraźnia i fantazja wykonawcy. W tym sensie interpretacja Habilitanta jest zachowawcza – brak jej dowcipu, który sugerują określenia *capriccioso*, *con fantasio* (?). Najbliższy oczekiwanemu charakterowi jest Walc, najdalszy – pierwszy Mazurek. W Mazurku przesadnie przedłużone fermaty i długie nuty skutkują „poszatkowaniem” akcji – utwór zamiast być wyrafinowanym muzycznym żartem jest „przysadzisty” i dosadny.

Fragmenty wirtuozowskie pojawiające się w Kozaku i Polonezie zagrane są precyzyjnie lecz zachowawczo: brakuje pikanterii, błyskotliwości i odrobiny brawury – nieodłącznych elementów przy wykonywaniu tego rodzaju utworów. W skrajnych częściach Poloneza, gdzie partia prawej ręki przebiega w dwugłosie, przydałoby się bardziej wyrafinowane wymodelowanie planów i więcej artykulacji *legato* w zalecanym przez kompozytora *molto espressivo e rubato*. Z kolei jakości te (giętka linia melodyczna, *legato cantabile*) pojawiają się w Melodii i Preludium z op.1 – to są prawdziwe kreacje artystyczne!

Generalnie interpretacje są nierówne – recenzent odnosi wrażenie, że nie wszystkie utwory są jednakowo frapujące dla wykonawcy: czasami narracja rozwija się w długich liniach (np. Toccattina op.2, Legenda op.8) a czasem pojawiają się stereotypowe zwolnienia w każdej frazie (np. *Intermede* op.4 nr1). Czasem skala dynamiczna jest bogata (np. *Intermede* op.4, nr 2 i 3) a czasem zaznaczone w tekście falowanie dynamiki mało słyszalne i pozostawia wrażenie interpretacji monotonnej i nieciekawej (np. *Orientales* op.10 nr 2, środkowa sekcja Kozaka op.12 nr 5).

W kilku miniaturach o lirycznym charakterze Habilitant stworzył piękny klimat: w *Berceuse* z 4 *Morceaux* op.5, w *Solitude* z *Polskich idylli* op.24 (bardzo ładne *dolcissimo*), w *Serenadzie* i *Legendzie* z 3 *Morceaux* op.8 (giętka gra, w dobrym gatunku). W kilku utworach pokazał też walory pianistyczne: w *Dumce* op.14 – po błyskotliwej kadencji (takich właśnie powinno być więcej!) pięknie zabrzmiała wiolonczelowa melodia opleciona triolowymi figuracjami, w *Souvenir de fêtes* z *Polskich idylli* op.24 Habilitant zaprezentował świetną artykulację w dopełniających melodię drobnych przebiegach.

Nagrania utworów solowych przedstawiają Habilitanta jako pianistę o dużej kulturze brzmienia, grającego z za dużą (być może) kontrolą, co ograniczyło element fantazji i improwizacyjności. Biorąc pod uwagę, że twórczość Zygmunta Stojowskiego jest twórczością pianisty-wirtuoza wydaje się, że element wirtuozowski wymagałby większego wyeksponowania. Również dynamika mogłaby być bardziej zniuansowana. Interpretacje są uporządkowane ale jednostronne: eksponują liryzm miniatur natomiast pomijają nieco elementy takie jak błyskotliwość, swoboda agogiczna. Zastrzeżenia te nie odnoszą się do nagrań utworów kameralnych, które są żywsze i bardziej skonstrastowane pod względem wyrazowym.

Omówione nagrania **są premierami fonograficznymi.**

Ocena dorobku artystycznego

Dokumentacja sporządzona przez dra Karola Garwolińskiego jest chaotyczna: zdjęcia i afisze powtarzają się, trzy pliki są uszkodzone (prawdopodobnie afisze z koncertów w Filharmonii Lubelskiej). Z dokumentacji tej wynika, że dorobek koncertowy Habilitanta jest niewielki. Udokumentowane są jedynie koncerty na terenie Polski – najczęstsze lokalizacje tych koncertów to Gdańsk oraz Lublin i okolice. Brak jakichkolwiek śladów działalności zagranicznej kandydata.

Kandydat dokumentuje recitale solowe (z utworami Fr.Chopina) oraz koncerty kameralne ze śpiewakami i instrumentalistami (klarnet, skrzypce, wiolonczela). W programach koncertów kameralnych pojawiają się takie pozycje jak:

- Sonata na skrzypce i fortepian A-dur op. 47 „Kreutzerowska” Ludwiga van Beethovena,
- Sonata na fortepian i wiolonczelę F-dur op. 99 Johannes Brahmsa,
- Sonata klarnetowa Es-dur op. 120 nr 2 Johannes Brahmsa,
- Sonata d-moll na wiolonczelę i fortepian op. 40 Dymitra Szostakowicza,
- Trio Fortepianowe e-moll op. 67 Dymitra Szostakowicza,
- Trio Fortepianowe Andrzeja Panufnika,
- Trio „Suita Polska” Ludomira Michała Rogowskiego.

Udokumentowany jest jeden koncert z orkiestrą Filharmonii Lubelskiej, gdzie Habilitant był wykonawcą partii jednego z fortepianów w Koncercie na 4 fortepiany J.S.Bacha. Kandydat wykonywał też utwory współczesne: *Conversations* Paula Pattersona, *Epiforę* Pawła Mykietyna, *Kołysanki* Andrzeja Nikodemowicza.

O ile dorobek koncertowy kandydata nie wskazuje na jego szczególną aktywność, to dorobek fonograficzny zasługuje na uznanie. Swoje plany Habilitant opisuje w Autoreferacie: „Obecnie, na zaproszenie wydawnictwa Acte Préalable, realizuję nagranie dzieł wszystkich na fortepian solo Zygmunta Stojowskiego. W przygotowaniu jest również album z muzyką Raula Koczalskiego na fortepian solo (Sonaty, Legendy, Nokturny). Wymienione albumy doczekały się prezentacji na antenie Programu 2 Polskiego Radia, były tematami audycji radiowych jak również przedmiotami recenzji w Polsce i za granicą. Wiele z nagrywanych utworów, poza przygotowaniem pianistycznym, wymagało ode mnie ogromu pracy edycyjnej. Powodem tego były dalece nieczytelne rękopisy oraz niestarannie wykonane transkrypcje komputerowe tekstu nutowego, zamówione w dobrej intencji przez Wydawcę”.

Ocena osiągnięć dydaktycznych i dorobku naukowego

Dr Karol Garwoliński zajmuje się dydaktyką od 2005 roku. Jak pisze w Autoreferacie: „w tym okresie [2005-2026] pracowałem z uczniami i studentami uczącymi się gry na fortepianie na wszystkich stopniach kształcenia, włączając w to wykłady dla doktorantów Szkoły doktorskiej Akademii muzycznej im. S. Moniuszki w Gdańsku. (...)”

W ciągu kilkunastu lat pracy w AM Gdańsk wykształciłem wielu nauczycieli fortepianu, pracujących obecnie w szkołach muzycznych I i II stopnia, takich jak PSM II st. im. F. Chopina w Gdańsku-Wrzeszczu, Warszawska Szkoła 16 Muzyczna, OSM I i II st. im. K. Lipińskiego w Lublinie, PSM I i II st. im. T. Szeligowskiego w Lublinie, PSM I stopnia we Włodawie, PSM I st. im. Kompozytorów Polskich w Kraśniku, PSM I st. im. R. Twardowskiego w Puławach, PSM I st. im. Rodziny Wiłkomirskich w Świdniku, Społeczna Szkoła Muzyczna I stopnia im. H. Wieniawskiego w Bełżycach”.

Dr Karol Garwoliński może poszczycić się znacznymi sukcesami na polu pedagogicznym. Jego trzy wyróżniające się uczennice z OSM w Lublinie: Kamila Bielska, Hanna Garwolińska, Marta Kowalczyk wielokrotnie otrzymywały nagrody i wyróżnienia na konkursach ogólnopolskich. Występowały w salach filharmonicznych i festiwalowych, takich jak Filharmonia Śląska im. H. M. Góreckiego w Katowicach, Filharmonia Lubelska im. H. Wieniawskiego; Dworek Chopinowski w Dusznikach-Zdroju, Dworek Chopinowski w Żelazowej Woli, w Polskim Radiu oraz w wielu innych instytucjach.

Do największych sukcesów zaliczyć należy zaproszenie Kamili Bielskiej i Hanny Garwolińskiej do czterokrotnego wykonania mini-recitali w ramach Koncertów Laureatów Ogólnopolskich Konkursów Pianistycznych „Kwadrans Muzyczne” w Żelazowej Woli, organizowanych przez Narodowy Instytut Fryderyka Chopina. Marta Kowalczyk wykonała siedem takich mini-recitali. W związku z zaproszeniem przez Narodowy Instytut Fryderyka Chopina trzech wspomnianych wyżej Uczennic do występów w Dworku

Chopinowskim w Żelazowej Woli, Telewizja Polska stworzyła reportaż pt. „Z Lublina do Żelazowej Woli” opowiadający o przygotowaniach do tego wydarzenia.

Dr Karol Garwoliński prowadził seminaria i warsztaty pianistyczne na poziomie akademickim:

- VII seminarium pianistyczne organizowane przez Katedrę fortepianu AM Gdańsk (2017),

- Pianistyczne Forum Młodych Pedagogów - AM Łódź (2017)

oraz dla uczniów szkół muzycznych:

- w PSM I stopnia im. R. Twardowskiego w Puławach (2021, 2022 dwukrotnie, 2024),

- w PSM I i II stopnia im. T. Szeligowskiego w Lublinie (2023, 2024).

Do działalności dydaktycznej popularyzującej naukę i sztukę Habilitant zalicza również swoje autorskie wykłady pt. „Jak działa Fortepian i jak na nim grać?”, które organizuje w ramach Lubelskiego Festiwalu Nauki od roku 2023. Wykłady te adresowane są głównie do młodzieży oraz dzieci.

Dr Karol Garwoliński brał udział w dwóch konferencjach naukowych, podczas których wygłosił wykłady:

- „Ekspresyjne konsekwencje niektórych chopinowskich predylekcji harmonicznnych: mediantowe zestawianie płaszczyzn tonalnych” - Pianistyczne Forum Młodych Pedagogów, Akademia Muzyczna w Łodzi, 2017

- „Edukacja wczesnoszkolna i szkolna w kontekście osiągnięć pianistyki światowej ostatnich lat. W poszukiwaniu nowych ścieżek” - III Ogólnopolska Konferencja Edukacja Pianistyczna w Polsce. Wpływ Edukacji pianistycznej na kreatywność uczniów i studentów, Akademia Muzyczna w Bydgoszczy, 2023,

W 2024 roku w PSM I i II st. w Lublinie przedstawił prezentację pt. „Jak uczył Chopin? Refleksje i spostrzeżenia po lekturze listów Friederike Müller”.

W Autoreferacie Habilitant informuje: «obecnie pracuję nad ukończeniem projektu nazwanego roboczo „Akord chopinowski 2.0”. Praca ta ma na celu dokładne opisanie i usystematyzowanie szczególnie charakterystycznego współbrzmienia chopinowskiego oraz udowodnienie tezy, iż właśnie jemu przysługiwać powinien przydomek „akordu chopinowskiego”. Zamierzam wykazać, że przez jego oryginalność oraz dużo większy stopień wysublimowania w zestawieniu z tym, co dotychczas nazywane jest „akordem chopinowskim”, zasługuje on na wyodrębnienie, opisanie i nadanie szczególnego znaczenia pośród zjawisk z kręgu twórczości Fryderyka Chopina».

Konkluzja

Przedstawione przez dr Karola Garwolińskiego dzieło artystyczne w postaci pięciu płyt CD z utworami kompozytorów polskich stanowi istotny wkład w rozwój polskiej kultury muzycznej. Udokumentowanie całej twórczości fortepianowej Zygmunta Stojowskiego (projekt w kontynuacji) oraz przywrócenie do obiegu zapomnianych utworów Raula Koczalskiego jest doniosłym faktem dla historii pianistyki polskiej.

Pomimo, że działalność koncertowa Habilitanta ma jedynie zasięg lokalny to jednak z uwagi na dokonania fonograficzne, znaczącą działalność dydaktyczną potwierdzającą jego kompetencje artystyczne i pedagogiczne oraz zaangażowanie w propagowanie kultury muzycznej w ogóle wnosząc o przyznanie dr Karolowi Garwolińskiemu stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie sztuki muzyczne.

Prof. dr hab. Joanna Domańska